

کارنامه ضعیف «VOD»ها در عید ۱۴۰۳ پس از سال‌ها پول‌پاشی در تولید باعث شد رقیب اصلی نفس راحتی بکشد

فروردین طولانی شبکه نمایش خانگی

مehدی فرد خبرنگار

از نخستین روزهای شیوع کرونا و افزایش ناگهانی انواع فعالیت‌های اینترنتی و غیرحضوری برای حدود ۳ سال، پلتفرم‌های وی‌اودی پیشرفت سریعی را در همه جهات تجربه کردند. به گواه بسیاری از تماشاگران، این پلتفرم‌ها ناگهان در عرصه عمومی بسیار مطرح و پرکاربرد شدند، در کیفیت محصولات از رقیب اصلی خود (تلویزیون) پیشی گرفتند، شمار محصولات در حال تولید و نمایش خود را به سرعت افزایش دادند و حتی دست به تولید سریال‌های عظیم تاریخی (مشابه الف قاهر یا الف ویژه تلویزیون) زدند.

سال ۱۴۰۲ اما دوره‌ای بود که پلتفرم‌ها در آن «درجا زدند»؛ مشابه تیتری که «فرهیختگان» در اوایل مهرماه ۱۴۰۲ برای گزارشی درباره شکست متوالی سریال‌های خانگی انتخاب کرد. در نخستین ماه از سال ۱۴۰۳ اما

به نظر می‌رسد روند روبه پیشرفت پلتفرم‌ها که به درازدن رسیده بود، حالا به عقبگرد تبدیل شده است. نگاهی به بازار محتوا و تبلیغات پلتفرم‌ها، نشان می‌دهد اوضاع نمایش خانگی اصلاً خوب نیست و وضعیت سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱، جای خود را به شماربالای محصولات ضعیف، رکود در تولید و پخش، از دست دادن برندها و... داده است. جالب آنکه این رخدادها در ابتدای سال‌ها به وقوع پیوسته که به نظرگردد و خاک اختلافات بر سر اختیار نظارت بر نمایش خانگی به پایان رسیده و سازمان صداوسیما تاج سلطنت بروی اودی‌ها را بر سر نهاده است؛ اگرچه باید تصریح کرد که شواهدی از نقش ساترا در افول شبکه نمایش خانگی وجود ندارد. در این گزارش نگاهی دقیق‌تر به وضعیت کنونی پلتفرم‌ها داریم و البته تلاش می‌کنیم براساس شواهد، احتمالات ماه‌های آینده را بررسی کنیم.

کاهش کیفیت محصولات

آخرین سریال نمایش خانگی را که وایرال شد، به خاطر می‌آورد؟ «گناه فرشته» ساخته حامد عنقا و محصول فیلیمو که نه به خاطر یک جذابیت، تماشاگر فراوان یا هر دلیل مثبت دیگر، بلکه به علت کیفیت پایین، شبکه‌های اجتماعی را دزدید و نامش به گوش همگان رسید. درحالی‌که از طرح آثار پربیننده‌ای چون «پدر»، «آقازاده»، «قلب یخی» و «تنهایی لایلا» و ستاره‌هایی چون شهاب حسینی و امیر آقایی انتظار می‌رفت محصول وی‌اودی برای مخاطبان تدارک ببینند اما آنچه در عمل شاهد بودیم، محصولی بود که با انتقادات زیادی مواجه شد. این نکته قابل توجه است که فیلیمو تولیدکننده و پخش‌کننده گناه فرشته پرکارترین پلتفرم حال حاضر نمایش خانگی است و روز جمعه را به عنوان بهترین زمان پخش خود، برای حدود ۴ ماه در اختیار این اثر قرار داده بود. موروی بر محصولات پخش‌شده خانگی در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد در این سال، اگرچه سریال‌های قابل توجهی مثل «هلم کن» و «آکتور» با برخی ویژگی‌های مثبت، به نمایش درآمدند اما از موفقیت‌های ویژه سال‌های قبل خبری نبود؛ آن‌هم درحالی‌که سال ۱۴۰۱ مجموعه «پوست شیر» و سال ۱۴۰۰ دو مجموعه «زخم کاری» و «خاتون» به انتشار رسیدند که به محبوبیتی فوق‌العاده دست یافتند.

برندهای از دست رفته

در هر صنعت، وجود تک ستاره‌هایی درخشان، می‌تواند وضعیت کلی را خوب نشان دهد؛ آثاری مثل پوست شیر یا «شهرزاد»، به شکلی عجیب، یک بار در پائیز ۱۴۰۲ و یک بار در فروردین ۱۴۰۳، دو برند شاخص نمایش خانگی برای نمایش خانگی از دست رفتند. اولی ادامه سریال زخم کاری ساخته محمد حسین مهدویان بود که با انتقادات فراوان مواجه شد و با وجودی که فصل دوم یک محصول بسیار موفق به شمار می‌رفت و تنها نامش می‌توانست مخاطبان زیادی را پای پلتفرم بکشاند، شکست سختی خورد؛ شکستی که

نارضایتی مخاطب از آگهی

اگر بخواهیم شبکه مسائل صنعت نمایش خانگی را بررسی کنیم، احتمالاً یک مساله غیرمنتظره، در صدر آنها قرار می‌گیرد؛ تبلیغات فراوان. درحالی‌که چند سال پیش، کسی فکرش را نمی‌کرد پلتفرم‌ها برای پخش آگهی‌های بازرگانی زیاد، مورد انتقاد قرار گیرند و این بیم به وجود آید که نمایش خانگی شبیه تلویزیون شود، حالا پلتفرم‌ها در مسیری پا گذاشته‌اند که مخاطب «صد رحمت به تلویزیون» بگوید؛ چراکه سازمان صداوسیما لاقلاً از تماشاگرانش هزینه اشتراک نمی‌گیرد! علت این رخداد که داد مخاطبان را درآورده، افزایش هزینه‌های

غیبت فیلمسازان شاخص

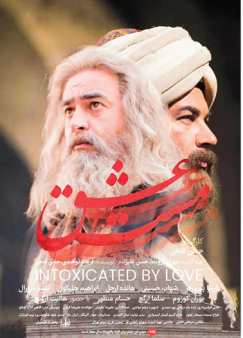
نگاهی به کارنامه سریال‌سازی که این روزها در نمایش خانگی سریال دارند، شاید کمی ناقصی توصیف‌کننده شرایط باشد. تنها سامان مقدم سازنده «افعی تهران» کارنامه پروریمنان و البته دارای محصولات قابل توجه دارد؛ آن‌هم بیشتر به عنوان کم‌دی‌ساز، نه سازنده اثری جنجالی با مایه‌های روانشناسانه. او برای «هنگ عتبر» و «دیوار به دیوار» به یاد آورده می‌شود و البته آثار موفق دیگری مثل «شمس العمارة» نیز در کارنامه دارد. سیدمسعود اطیابی دیگر فیلمساز پرسابقه سریال‌های این روزها، اگرچه آثار پرورش‌دهنده سینما ساخته اما سریال‌های موفق در کارنامه ندارد و حتی بین فیلم‌های سینمایی‌اش نیز به سختی می‌توان محصولی قابل تأمل یافت. پیمان تیمورتاش کارگردان جوان «جنگل آسفالت» هم اولاً سابقه ساخت سریال ندارد و ثانیاً در کارنامه سینمایی خود، هنوز اثر شاخص و ویژه‌ای خلق نکرده است. حامد عنقا سازنده گناه فرشته نیز در دومین تجربه کارگردانی، پشت دوربین نشست و نشان داد کارگردان موفق نیست. امین محمودی یکتا نیز مانند عنقا پیشتر نویسنده بود و با «قطب شمال» برای اولین بار کارگردانی را تجربه کرده است.

یک پیش‌بینی محدود از آینده

همه آنچه گفته شد، درحالی‌است که وضعیت ماه‌های آینده می‌تواند برای پلتفرم‌ها نامناسب باشد. به تازگی گزارشی در یکی از رسانه‌ها درباره سریال‌های ماه‌های آینده پلتفرم‌ها به انتشار رسیده که وضعیت را با ورود قریب‌الوقوع فیلمسازانی چون حسن فتحی، آیدا پناهنده و ترنس آبیاری به نمایش خانگی، کمی امیدوارکننده نشان می‌دهد اما روشن نیست این آثار چه زمان به انتشار خواهند رسید. ماه‌هاست که از چند پلتفرم به عنوان بازیگران جدید بازار نمایش خانگی نام برده می‌شود و بعضی از این سریال‌ها نیز به همین پلتفرم‌های جدید تعلق دارند، ولی روشن نیست این سرویس‌ها در چه زمان در دسترس مخاطب قرار خواهند گرفت. از سوی دیگر بازار نمایش خانگی با وجود ۳ پلتفرم دارای حدود ۱۵۰ هزار تومان اشتراک ماهانه، به نظر آنگردن دارای کشش نیست که پلتفرم‌های اشتراکی دیگری به خود ببینند و از طرف دیگر بازار پلتفرم‌های رایگان نیز براساس خروجی‌شان چندان مساعد به نظر نمی‌رسد. نکته مهم آنجاست که با افزایش بازیگران بازار، سریال‌های خوب، پرهزینه و پرستاره احتمالاً چند پلتفرم تقسیم خواهند شد و با کاهش تدریجی محصولات قابل توجه هر پلتفرم، مخاطب کمتر به خریداری اشتراک هر کدام ترغیب خواهد شد. همه اینها برای صنعت نمایش خانگی امیدوارکننده نیست.

پوست‌رسمی «مست عشق» رونمایی شد

در فاصله سه‌روز مانده تا آغاز اکران رسمی فیلم سینمایی «مست عشق» به کارگردانی حسن فتحی و تهیه‌کنندگی مه‌رمان برومند و حسن علیزاده، پوست رسمی فیلم با طراحی رامین رستمی رونمایی شد. همچنین پیش‌فروش بلیت‌های فیلم هم اکنون در سایت ایران‌تیک آغاز شده است. مست عشق از چهارشنبه پنجم اردیبهشت در سینماهای سراسر کشور اکران می‌شود. شهاب حسینی در نقش شمس تبریزی، پارسا پیروزفر در نقش مولانا، حسام منظور در نقش حسام‌الدین چلبی هم‌نشین و شاگرد مولانا، هانده ارچل در نقش کیمیاخاتون، بنسو سوزال در نقش مریم، بوژاک توژکوزپاران در نقش سلطان ولد فرزند بزرگ مولانا، هالیث ارگنچ پدر مولانا، ابراهیم چلیکول اسکندر و بوران کوزوم در نقش علاءالدین پسر مولانا و مست عشق بازی کرده‌اند. این فیلم با درجه سنی ۱۵+ اکران می‌شود. پخش مست عشق برعهده فیلم‌پران است. این فیلم برشی از زندگی مولانا و شمس تبریزی در سال‌های ۶۴۰ تا ۶۴۵ هجری قمری است که رابطه مولانا با شمس تبریزی، عشقی که مولانا به او داشت، تأثیر فراوان شمس بر زندگی و اشعار مولانا و عشق او به خدا را به تصویر می‌کشد. در واقع مخاطب در این فیلم پنج سال از زندگی مولانا را تماشا می‌کند و در این پنج سال اتفاق‌های زیادی در زندگی این عارف بزرگ می‌افتد.

صد او سیما در فضای مجازی مخاطب میلیاردری دارد

پیمان جبلی، رئیس سازمان صداوسیما در رابطه با بازدید برنامه‌های پخش‌شده در نوروز و ماه رمضان در فضای مجازی به خبرنگار آخرین خبر گفت: «صد معاونت فضای مجازی ما در خصوص برنامه‌های ماه مبارک رمضان و نوروز نشان داد که یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون بازدید فقط در مورد برنامه‌ها یا قطعی برنامه‌های تولیدشده در صداوسیما در همین یک ماه اخیر وجود داشته. حال این سوال پیش می‌آید که آیا این باید جزء آمار به حساب بیاید یا خیر و ما باید این نوع مصرف جدید را در موضوع مخاطبان صداوسیما محسوب بکنیم یا خیر؟» وی همچنین گفت: «البته این مساله باید علمی مطرح شود و باید بگوییم موارد بیشتر وایرال شده خوب است یا خیر؟ البته بعضی ممکن است بگویند این امکان وجود دارد که محتواهای نامناسب و ناهنجار وایرال شود، هرچند برای محتوای خوب هم چنین اتفاقی می‌افتد.»

سینما و سینماگران را خطرناک‌ترین

عباس رافی، کارگردان سینمای ایران با استقبال از اینکه ساخت فیلم‌های اجتماعی در اولویت‌های سازمان سینمایی در سال جدید باشد، خطاب به مدیران گفت: «به مسئولان سینمایی می‌گویم که اینقدر سینماگران و سینما را خطرناک ببینند و فکر نکنند با یک فیلم می‌توان یک جامعه را آشفته کرد. با یک فیلم انقلاب نمی‌شود اما خوب است که به هنرمندان و سینماگران اعتماد کنند تا درباره مسائل اجتماعی و فرهنگی حرف بزنند، چون اگر فاجعه‌ای اتفاق بیفتد، قابل کنترل نیست. در صورتی که بسیاری از مسائل را می‌توان پیش از فاجعه و بفرغ شدن اوضاع با کار فرهنگی کنترل کرد. در همه جای دنیا برای جا انداختن بسیاری از مسائل از زاویه فرهنگی وارد می‌شوند و از رسانه‌ها استفاده می‌کنند. درحالی‌که اینجا برعکس است. ما می‌توانیم قبل از آنکه فساد فراگیر شود یا هزینه‌ای بسیار کمتر از چیزی که برای رفع آن فساد خرج می‌شود، شرایط را بهتر کنترل کنیم.»

جایزه ۴ میلیاردی برای طراح آسمانه هنر ایران

محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در اولین جلسه شورای معماری در رابطه با طراحی و ساخت مجموعه آسمانه هنر ایران که توان برگزاری همزمان پنج جشنواره بین‌المللی در آینده را فراهم خواهد کرد، گفت: «جایزه بزرگی را برای طراحی این پردیس معظم در نظر گرفته‌ایم که نام آن «آسمانه هنر ایران» است که در برآوردهای اولیه توان برگزاری همزمان پنج جشنواره بین‌المللی در آن پیش‌بینی شده است. جایزه‌ای که برای نفر برتر طراحی این مجموعه در نظر گرفته‌ایم که مبلغ چهار میلیارد تومان است.» وی همچنین تأکید کرد: «این اقدام را گام بزرگی برای ارتقای فرهنگ و هنر و معماری در کشور می‌دانیم و همزمان سند معماری ایرانی و اسلامی و ایجاد ساختار هنر معماری در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و آغاز طراحی و ساخت مجموعه هنری آسمانه هنر ایران را به فال نیک می‌گیریم.» او ادامه داد: «برای ساخت این مجموعه پس از بررسی‌های لازم، زمینی در حدود ۱۰ هزار متر حوالی بلوار کاشورز در نظر گرفته شده است.»

